

Nr 28. juni 2021

Aktuellt på bullerområdet

Sommaren är på intåg och vi anar ljuset i corona-tunneln. Bullernätverkets samordningsgrupp har som många andra arbetat på distans och flera seminarier vi planerat för har blivit inställda. Samtidigt har flera intressanta studier kring buller initierats i spåren av pandemin, som ju påverkat bullersituationen på flera sätt, läs om några i detta nyhetsbrev.

Nu ser vi fram emot en skön ledighet och sedan hoppas vi kunna ta nya friska tag under mer normala former igen. Vi önskar alla en skön ledighet!

Studier om buller under covid19-pandemin – länkar

En mängd studier i olika delar av världen har följt corona-restriktionernas effekt på bullerstörningar. Studierna som länkas till nedan konstaterar unisont minskad bullerstörning till följd av minskade trafikflöden, men de drar också andra slutsatser. I den engelska studien noteras till exempel en skillnad i minskning av bullerstörning i olika typer av områden. Den svenska studien nyanserar bilden av hur den svenska "mjuka linjen" för att hantera pandemin fungerat i praktiken och konstaterar en väsentlig minskning av transporter och andra aktiviteter i staden. I den turkisk-amerikanska studien konstateras en ökning av trivsel i bostaden som indikerar en korrelation mellan trivsel och lägre bullernivåer. Tre parallella mätningar i Japan noterar att en förhöjd bullernivå under juli och augusti under 2021 kunde hänvisas till cikador och konstaterar att hänsyn generellt kan behöva tas till att det finns områden med stora säsongsvariationer i den akustiska miljön.

Detta är Bullernätverket

Bullernätverket i Stockholms län är ett nätverk för samverkan i buller-frågor. Nätverket drivs gemensamt av Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad, STORSTHLM och Centrum för Arbets- och Miljö-medicin vid Region Stockholm.

Målet med nätverket är att öka den regionala kompetensen inom bullerområdet och att skapa förutsättningar för att miljömålen för buller ska uppnås.

Nätverket ska stimulera erfarenhetsutbyte och utveckling av metoder för att åtgärda bullerproblem samt bidra till kunskapsspridning inom buller- och ljudmiljöfrågor. Nätverket ska också vara ett forum som bidrar till samarbete över yrkesgränser.

Det finns en tidskrift som heter "Noise mapping". I de senaste 2 numren finns ett antal artiklar om just lockdown och bullerpåverkan.

Mycket på gång i Danmark

Gate 21 är ett danskt samverkansprojekt inom miljöområdet som genomför aktiviteter för att stödja en grön omställning i Köpenhamnsregionen. På hemsidan beskrivs de olika delprojekten och pågående arrangemang. Ett intressant initiativ, som Region Hovedstaden driver tillsammans med ett antal kommuner, är Silent city. Inom Silent city genomförs projekt för att begränsa buller, flera arrangemang av konferenser/ webinarier har genomförts och rapporter publicerats.

Vi vill särskilt lyfta fram en rapport som har titeln "Trafikstoj kräver handling", samt en inspirationskatalog publicerad våren 2021; "Styrk insatsen mod trafikstoj".

Ytterligare ett danskt samverkansprojekt mellan Gate21 och ett antal andra aktörer är "Roligbolig". Det är en webbhandbok med fakta om trafikbuller. Handboken innehåller även länkar till olika referenser.

Onsdag 16 juni arrangeras ett webinarium om metoder för att begränsa trafikbuller. Se länk under rubriken konferenser.

SOU 2020/21:131

En utredning har tittat på möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detaljplanläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen.

Bakgrunden är ett tillkännagivande från riksdagsmajoriteten som anger att ett syfte är att ge större möjlighet för en exploatör att

initiera ett planeringsarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning.

Om förslaget blir verklighet är det viktigt att risken för intressekonflikter begränsas när utredningar tas fram som underlag till planarbetet.

Grönska och hälsa I

Peter Schantz vid Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH, har publicerat en föreläsning på Youtube med rubriken "Can nature really affect our health".

Samordningsgruppen vill i detta sammanhang påminna om grönskans betydelse för ljudmiljön och rapporten "Gröna lösningar för bättre ljudmiljö".

Grönska och hälsa II – Guide till tystnaden

För några år sedan genomfördes i Sundbyberg och i Stockholm ett arbete med att beskriva platser som både har bra ljudkvalitet, stillhet och gröna upplevelsevärden. Ett syfte har varit att öka intresset och marknadsföra de kvaliteter som finns.

I Stockholm beskrivs tysta platser och promenadstråk inom stadens 11 natur- och kulturresevat. Som komplement till arbetet i naturresevatena pågår sedan en tid en fortsättning med beskrivning av ett 20-tal stadsparker och mindre rekreationsytor.

Det nya initiativet beräknas bli klart efter sommaren och kommer lanseras både på Stockholms stads hemsida och i tryckta foldrar.

Åtgärdsprogram

Som en del i genomförandet av åtgärdsprogram mot buller har Stockholms stad tagit fram detaljerade beskrivningar av planerade åtgärder inom den femåriga programperioden.

Rapporten innehåller även en generell faktasammanställning om trafikbuller och verktygslådor med beskrivningar av åtgärder man kan arbeta med för att begränsa vägtrafikbuller. De delarna bör kunna vara av intresse för en större krets utanför Stockholms stad.

Padel

Intresset för padel ökar sedan flera år och nya padelbanor etableras, antingen genom att tennisbanor byggs om, i anslutning till befintlig tennisverksamhet eller separat. Det medför risk för problem med ökat buller till närboende samtidigt som det är begränsat med bedömningsgrunder och rättsfall.

I en av få domar (MMD P1203-19) upphävdes länsstyrelsens beslut att avslå ansökan om bygglov för nybyggnad av plank till två padelbanor på fastigheten Nikolai 3:357 i Örebro kommun. Domen prövade varken placering, belysning eller annan störning, utan bara de väggar som uppförts för anläggningen. Domstolen ansåg att väggarna, som bestod av plexiglas och metallnät, inte utgjorde plank i PBL:s mening då de varken var avsedda att begränsa insyn, ljud eller vind, och drog slutsatsen att de därmed inte krävde bygglov.

En grupp studenter vid Chalmers har i ett kandidatarbete undersökt buller från padelbanor. Genom intervjuer och ljudmätningar har de undersökt ljudets karaktär och upplevd störning. Jämförelser görs med tennis, då en hypotes varit att ljud från tennis är mindre störande.

Domar

MMÖD M 4432-20, Buller från vägtrafik, Norrköpings kommun

Kommunen som väghållare har förelagts av miljönämnden att åtgärda bullersituationen. Nivåerna uppgår till 62 men inte 65 dBA. Mark- och miljööverdomstolen anser att åtgärder kan krävas när ljudnivån överskrider 65 dBA men inte vid lägre nivåer och håller därför med kommunen som väghållare. Av domskälen framgår bland annat följande:

Sammantaget anser Mark- och miljööverdomstolen att domstolspraxis inte bör revidera de riktvärden som infrastrukturpropositionen anger för att åtgärda bullerstörningar i befintlig bebyggelse och som bekräftats genom proposition 2012/13:25. Domstolen tar därför sin utgångspunkt i infrastrukturpropositionens riktvärden och det innebär att det i fråga om befintlig miljö i regel krävs bullerskyddande åtgärder endast om bullernivån uppgår till eller överskrider 65 dB(A) utomhus vid fasad.

MMÖD M 1662-20, Buller från vägtrafik, Eslövs kommun

Mark- och miljööverdomstolen anser att åtgärder inte behöver vidtas på en fastighet med anledning av att fastigheten inte omfattas av den första etappen i åtgärdsprogrammet i infrastrukturpropositionen. Av kommunens bullerberäkningar framgår att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid fasad understiger 65 dB(A) med god marginal. Mark- och miljödomstolens dom om återförvisande undanröjs därmed.

MMÖD M 1975-20, Stomljud från spårtrafik, Stockholms stad

Klagomål på stomljud från tunnelbanan i en nybyggd lägenhet. Trafikförvaltningen har vidtagit åtgärder för att få ner stomljudet vid källan, utan att riktvärdena nås. Fastighetsägaren har angivit att den saknar rådighet över buller som kommer från tunnelbanan; detta ligger på trafikförvaltningen. Enligt detaljplanen ska bostäder grundläggas och utföras så att stomljud i boningsrum inte överstiger ljudnivån 30 dBA (slow) vid tågpassage. Mark- och miljööverdomstolen anser att utifrån detaljplanens krav och då trafikförvaltningen redan vidtagit åtgärder kan det inte anses orimligt att förelägga fastighetsägaren att utreda möjliga åtgärder vid fastigheten för att begränsa stomljudet samt kostnader för sådana åtgärder.

MMD M 3605-20, Buller från vägtrafik, Svedala kommun

MMD återförvisar ärendet till nämnden för erforderlig handläggning. Nya bullerberäkningar behöver göras med mer aktuellt trafikflöde.

MMÖD M 968-21, Buller från tillståndsgiven verksamhet,
Göteborgs kommun

Mark- och miljööverdomstolen ändrar Mark- och miljödomstolens dom och fastställer länsstyrelsens beslut. Ansökan om avvikelser från bullervillkor vid ett tunnelbygge godkänns inte då det enligt domstolen skulle innebära alltför stora olägenheter för enskilda.

MMD M 9471-20, Buller från vägtrafik vid nybyggnation, Ekerö

Mark- och miljödomstolen återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. De anser att en förnyad trafikbullerberäkning behövs där relevant prognosår beaktas.

MMD M 1204-21, Buller från discgolfbana, Hässleholms kommun

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet. Nämndens beslut att avsluta ärendet utan åtgärd står därmed fast. Domstolen anser att bullret från discgolfbanan inte är av sådan frekvens eller art och omfattning att det är en störning som ger upphov till olägenheter för människors hälsa i miljöbalkens mening.

MMÖD M 3797-20, Buller från tunnelarbete vid förskolor,
Göteborgs kommun

Mark- och miljööverdomstolen anser att det inte fanns befogat intresse att pröva saken, gällande förbud om överskridande av bullervillkor, eftersom omständigheterna var desamma i den del som prövats i sak för annan förskola, med undantag för hur mycket bullervillkoret i tillståndet riskerade att överskridas.

Bakgrunden är att Mark- och miljödomstolen skrev av målet i fråga om en av förskolorna, där bullervillkoret riskerade att överskridas med 5 dBA, med anledning av att tiden för förbudet hade passerats. I övrigt upphävdes länsstyrelsens beslut om förbud att överskrida bullervillkor med anledning av att för den kvarvarande förskolan riskerade villkoret överskridas med 1 dBA. Domstolen anser att ett överskridande med 1 dBA är marginellt och att länsstyrelsens beslut är för ingripande och därför ska upphävas.

Konferenser

ICBEN 2021:

Det går ännu att registrera sig för den digitala kongressen ICBEN 2021 om buller och folkhälsa som går av stapeln den 14–17 juni. Kongressen samlar närmare 250 delegater från 40 olika länder och omfattar runt 170 presentationer och ett 50-tal postrar. Fullständigt program och information om registrering finner du på kongressens hemsida:

Wind turbine noise 2021:

I maj hölls konferensen Wind turbine noise, abstracts finns tillgängliga på konferensens hemsida.

BNAM 2021:

Baltic Nordic Acoustic Meeting (BNAM) arrangerades i början av maj. De abstracts som presenterades finns tillgängliga på konferensens webbplats, däribland flera bidrag från Sverige.

Gate 21:

Det danska samverkansprojektet Gate 21 arrangerar webinarium om olika sätt att begränsa trafikbuller. Innovativa lösningar i några kommuner presenteras.

Bullernätverkets kommande seminarier

Inga planerade seminarier. De två aktiviteter vi planerat för (se nedan) flyttas framåt. Vi återkommer med mer information om dessa under hösten 2021.

Studiebesök i Konstfacks Ljudlabb

Tid: Ej bestämt.

Plats: Konstfack, Telefonplan.

Anmälan: Länsstyrelsens hemsida.

Byggbuller – En tillfällig störning eller olägenhet?

Tid: Ej bestämt.

Plats: Ej bestämt.

Anmälan: Länsstyrelsens hemsida.